

QUY ĐỊNH MỚI VỀ THÀNH LẬP, TỔ CHỨC LẠI, CHUYỂN ĐỔI, CHUYỂN GIAO DOANH NGHIỆP DO NHÀ NƯỚC NẮM GIỮ 100% VỐN ĐIỀU LỆ

THU TRANG

Ngày 05/04/2022, Chính phủ đã ban hành Nghị định 23/2022/NĐ-CP về thành lập, sắp xếp lại, chuyển đổi sở hữu, chuyển giao quyền đại diện chủ sở hữu tại doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ (**Nghị định 23**). Văn bản sẽ có hiệu lực từ 01/06/2022, thay thế cho Nghị định 172/2013/NĐ-CP (**Nghị định 172**), Nghị định 128/2014/NĐ-CP (**Nghị định 128**) và bãi bỏ Nghị định 69/2014/NĐ-CP. Một số nội dung thay đổi tiêu biểu của Nghị định 23 so với các Nghị định trước đây như sau:

Thứ nhất, bổ sung quy định liên quan đến điều kiện, quy trình thành lập doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ. Theo đó, doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ chỉ được xem xét thành lập khi đáp ứng đủ các điều kiện sau:

- Có ngành, lĩnh vực hoạt động thuộc phạm vi đầu tư vốn nhà nước để thành lập doanh nghiệp theo quy định của pháp luật về quản lý, sử dụng vốn nhà nước đầu tư vào sản xuất, kinh doanh tại doanh nghiệp;
- Đảm bảo đủ vốn điều lệ quy định tại Điều 5 Nghị định 23;
- Có Hồ sơ hợp lệ quy định tại Điều 6 Nghị định 23;
- Việc thành lập doanh nghiệp phải phù hợp với chiến lược, kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội, quy hoạch ngành quốc gia.

Với doanh nghiệp do Thủ tướng Chính phủ quyết định thành lập, Nghị định 23 bổ sung thêm việc lấy ý kiến của Bộ Tư pháp và Bộ quản lý ngành. Đối với doanh nghiệp do cơ quan đại diện chủ sở hữu quyết định thành lập, Bộ Kế hoạch và Đầu tư sẽ là cơ quan thẩm định và chủ trì lấy ý kiến của các Bộ, cơ quan quản lý thay cho Bộ, Ủy ban nhân dân cấp tỉnh như quy định của Nghị định 172.

Thứ hai, sửa đổi, bổ sung quy định về sắp xếp lại doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều

lệ. Theo Nghị định 23, các hình thức sắp xếp lại gồm: Hợp nhất, sáp nhập, chia, tách, giải thể doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ. Như vậy, so với Nghị định 172, việc sắp xếp lại doanh nghiệp không còn hình thức chuyển đổi thành công ty cổ phần (do hiện nay vấn đề cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước đã được quy định riêng tại Nghị định 126/2017/NĐ-CP) và không còn hình thức chuyển đổi thành công ty mẹ - công ty con. Một số thay đổi của nội dung về sắp xếp lại doanh nghiệp như sau:

(i) Sửa đổi, bổ sung điều kiện, quy trình hợp nhất, sáp nhập, chia, tách doanh nghiệp và quy định rõ các chính sách đối với người lao động và người giữ chức danh lãnh đạo quản lý trong từng trường hợp: Nghị định 23 bổ sung thêm điều kiện "*việc hợp nhất, sáp nhập doanh nghiệp phải đảm bảo tuân thủ quy định của Luật Cạnh tranh về hợp nhất, sáp nhập doanh nghiệp*" và bỏ đi điều kiện "*việc tổ chức lại không làm giảm vốn điều lệ của công ty trách nhiệm hữu hạn một thành viên*". Về quy trình hợp nhất, sáp nhập, chia, tách doanh nghiệp do Thủ tướng Chính phủ quyết định thành lập, so với Nghị định 172, Nghị định 23 bổ sung thêm Bộ Tư pháp, Bộ quản lý ngành và các cơ quan liên quan là các cơ quan được lấy ý kiến (trong trường hợp cần thiết). Đồng thời, Nghị định 23 quy định rõ các chính sách đối với người lao động và người giữ chức danh lãnh đạo quản lý trong các từng trường hợp hợp nhất, sáp nhập, chia, tách doanh nghiệp.

(ii) Quy định cụ thể hơn về các trách nhiệm liên quan đến tài chính của doanh nghiệp khi tạm ngừng kinh doanh.

(iii) Bổ sung thêm quy định về đình chỉ hoạt động, chấm dứt kinh doanh tại doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ để phù hợp với quy định mới của Luật Doanh nghiệp 2020.

(iv) Bổ sung điều kiện "doanh nghiệp không trong quá trình giải quyết tranh chấp tại Tòa án hoặc cơ quan trọng tài", trách nhiệm của người quản lý có liên quan đối với các khoản nợ của doanh nghiệp trong trường hợp doanh nghiệp giải thể.

Thứ ba, sửa đổi, bổ sung quy định về việc bán toàn bộ doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ. Nghị định 23 đã sửa đổi một số nội dung liên quan đến tài liệu trong phương án bán toàn bộ doanh nghiệp so với quy định tại Nghị định 128, tiêu biểu như bổ sung thêm tài liệu "phương án sử dụng đất của doanh nghiệp đang quản lý phù hợp với quy định của pháp luật về đất đai, pháp luật về sắp xếp lại, xử lý nhà đất thuộc sở hữu nhà nước từng thời kỳ đã được cơ quan nhà nước có thẩm quyền phê duyệt" vào thành phần hồ sơ phương án bán toàn bộ doanh nghiệp; yêu cầu xác định rõ "phương pháp, hình thức, thời điểm xác định giá trị doanh nghiệp" thay vì chỉ yêu cầu nội dung "xác định giá trị doanh nghiệp" như tại Nghị định 128.

So với Nghị định 128, Nghị định 23 đã giản lược trách nhiệm nội bộ trong doanh nghiệp chuyển giao tuy nhiên lại quy định thêm về một số trách nhiệm như phối hợp thẩm định, thống nhất về hồ sơ, số liệu giữa các bên liên quan. Nghị định 23 cũng đã bỏ quy định về việc tính trợ cấp thôi việc trong Nghị định 128 và chỉ giữ lại quy định về việc người lao động tiếp tục làm việc theo hợp đồng lao động mới.

Thứ tư, sửa đổi quy định chuyển giao quyền đại diện chủ sở hữu vốn nhà nước tại doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ. Nghị định 23 đã bỏ hình thức giao doanh nghiệp cho tập thể người lao động như quy định của Nghị định 128. Đồng thời, theo Nghị định 23, Cơ quan đại diện chủ sở hữu (Bộ, cơ quan ngang Bộ, cơ quan thuộc Chính phủ; Ủy ban nhân dân cấp tỉnh) sẽ thay thế vai trò của Ban Đổi mới và Phát triển doanh nghiệp được quy định trong Nghị định 128. Nghị định 23 sửa đổi một trong ba điều kiện chuyển giao giữa các cơ quan đại diện chủ sở hữu: "Ngành nghề hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp chuyển giao **phù hợp với** ngành, lĩnh vực hoặc mục tiêu quản lý của cơ quan đại diện chủ sở hữu tiếp nhận chuyển giao", còn Nghị định 128 thì quy định "Là doanh nghiệp hoạt động trong **những ngành, lĩnh vực kinh doanh chính hoặc có liên quan chặt chẽ tới ngành, lĩnh vực kinh doanh chính** của tập đoàn kinh tế, tổng công ty, nhóm công ty tiếp nhận chuyển giao".

MỘT SỐ BÌNH LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

So với các Nghị định trước đây, Nghị định 23 có nhiều quy định thay đổi trong việc thành lập, sắp xếp lại, chuyển đổi sở hữu, chuyển giao quyền đại diện chủ sở hữu tại doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ.

Do đó, các doanh nghiệp do Nhà nước nắm giữ 100% vốn điều lệ đang trong quá trình được sắp xếp lại, được bán, được chuyển đổi hoặc được chuyển giao quyền đại diện chủ sở hữu thì cần cập nhật kịp thời các quy định thay đổi của Nghị định 23, đồng thời phải lưu ý các quy định có liên quan được dẫn chiếu đến như Luật Doanh nghiệp 2020, Luật Quản lý, sử dụng vốn Nhà nước đầu tư vào sản xuất, kinh doanh, Luật Đầu giá tài sản 2016,...

